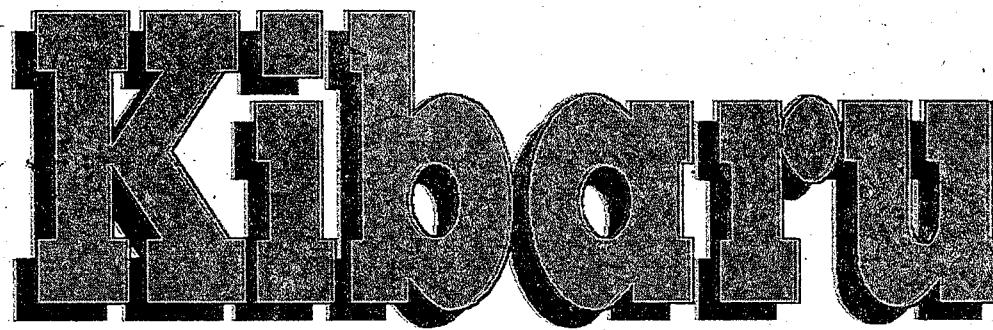

Awirilikalo san 2018
San 46nan-Boko 555nan
Songo=dorème 35

Kunnafonisében bota kalo o kalo - BP : 24 - Telefoni : 20.21.21.04 Kibaru bugufiye Bosola Bamako -

Jamana taaboloba
dantigeli kera
minisiriñemogó fe

N° 2

Segu baarabaw kurubonkarila jamanakuntigi fe

Jamanakuntigi Iburahim Bubakari Keyita taara Segutaradon, awirilikalo tile 23, san 2018. Baaraba minnu kera Segu sirabako la, a taara olu kurubonkari.

Gofrébamani ye baaraba caman boloda. O baaraw la, Segu sirakalansolan (Esanzeri) b'ola. Kayo babili b'o la. Bamako ni Kulukoro ce siraba b'o la.

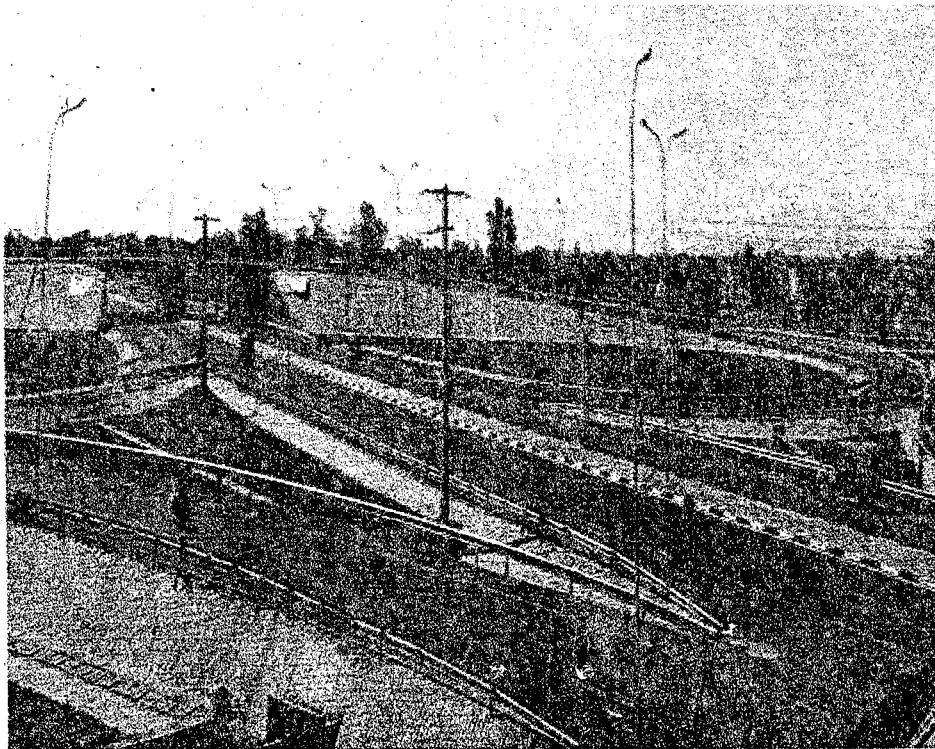
Minisiri caman, jamana fangabulonw nemogó ani Segu nemogó caman tun be jamanakuntigi nofe taama in na.

Jamanakuntigi y'a ka nsondiya jira baara ninnu labancogo numan na an'u nata, k'a nini Segukaw fe u k'u mine kojumana. A y'a jira ko Segu ni nin ka kan, ka da a kan marabolo in be ka yiriwa, a jama n'a bolifén be ka caya ani sorkebaaraw.

Segu sido ani balansando garijegé kera «Esanzeri» kelen ye, n'o ye sirakalansolan ye. O jora Marakala sirakunben na, n'o ye dankun ye.

Baara filian kera kilometre 10 keli ye gitoron ye segu kono. Sabanan kera Segu ni san siraba daminayoro labenni ye k'a ke sira naani ye, taato ye fila ye, seginti ye fila ye.

Jamana de ye nini baara ninnu nafolo fanba bo 84%, a to waři juru tara Afiriki tilebinyanfan yiriwalibanki fe, 16%. Sirakalansolan ni sira km 7 labenni müşakaw benna sefawari

Segu sirakalansolan bëna nogoya don sirabakantaama na miliyari 23 ani miliyon 267 ma. Segu ni san sirabanaani musakaw bënnna sefawari miliyari 9 ani miliyon 406 ma. Baaraw kôlosili bënnna sefawari miliyari 1 ani miliyon 109 ma.

Madamu Tarawele Seyinabu Jopu, jolibaaraw ni minenku minisiri, ale kelen koka nin dantigeliw k'e, a y'a jira ko baara ninnu kera sababu ye ka baara di mögo 1.250 ma. Dumuniféneerela njagomisennikela caman fana y'u ta soro a la, ani

garijegé ninina caman werew.

Jamanakuntigi y'a ka kumaw laban ni lajini dow ye, k'a jira ko nin nogonnaw bëna ke jamana yorçaman na waati nataw la. Siraba dilannen ninnu ben'a to mögö n'u bolofénw ka taakasegin ka nogoya.

A b'a to seneferw ni jagofen werew ka doni nogoya la ka jamana fan bee labo.

Isa Danbele/Umaru Jopu
Mahamadu Konta

Benen, Burikina Faso, Lajine, Nizeri, Sudan ani ka bo Mali marabolo bee la. Jiralikene insigikuntunye izinitigii ka nogon dòn, anika nogondemesiraw don u ni nogon ce. A dabokun tun ye jagoko fana ye. Turiki jamana tun ye jamana weelen kerenkerennen ye laje in kene kan.

Izinikow yiriwali minisiri, Mohamed Ali Iburahimu y'a ka nsondiya jira Mali ka jiralikene folo insigili senkan. Minisiri y'a jira ko forobakene min sigira san 2017 desanburukalo tile 7 n'a tile 8, o de y'a nini iziniminew jiralikene ka sigi san o san walasa izinitigii ka nogon dòn, k'u hakililaw falen-falen, k'u tege di nogon ma, ka sannifeere sabati.

Iziniminew jiralikene senfe, Mali ni Turiki jamana makobatigi jera ka kolatigejkulu do sigi senkan min b'a

Iziniminew jiralikene folo kera wasa ye

Mali y'a ka iziniminew jiralikeneba sigi senkan alamisadon, awirilikalo tile 19 ka se sibiridon ma, kalotile 21, san 2018. Laje in kera wasaba ye. Izinitigi mögo 3.000 ni k'on'u bolofénw tun be kene kan ka bo Mali la, Turiki,

to u be se k'u bolo di nogon ma u ka nafasorosiraw yiriwali kama.

Komagéleyali dòw kera laje in senfe : izinitigii benna a kan, sango Mali izinitigi n'a makobatigi minnu sigilen be jamana kokan ni se b'u ye, ko ka nogoyada ke u ye sèbenkow la min b'a to u be segin ka na faso la, ka bâra ke.

Yuruguyurugunijuguya ni nengoya caman de b'u bali ka na sigi faso la.

Juruw soro banki la nogoya la, u y'o fana jini.

U y'a jini, ninini minnu kera Mali nafolomafénw kan, ojaabiw kajensé wałasa u k'a don u be se ka minnu labaara, ka nafa soro u la. U y'a jira fana ko Mali kalansobaw la, lakoliden krobaw ka kalan fen na minnu b'a to u be jamana nafasorosiraw dòn, k'u don ba la.

Mali ye Turiki jamana wele kerenkerennenya la laje in kene kan. O koson Turiki makobatigi caman nana. U ye ga 50 jo kene in kan, u ka minenw jirali kama. Uka izini girinbaw, ni izini mankanw ni izini fitinuw, olu nemogó caman tun be kene kan, sugunini ani soroenbajuw ni teriyasiraw jinini na.

Mali izinitigii ma to ko laje in na. Izinitigi denmisénw bora k'u yere jira, olu minnu ye jamana sinjésigi ye iziniko la.

Sirili Asikari, Libanka minnu sigira Mali kono kabini Tubabutile, olu den don, ale tun be kene kan. Ale ye nabo kosebe, negelafew ni baloko la, ka nafoloba soro, u labenni na izini kono.

Toguna izini, o nemogó ye Seyidu Nantume ye, ale fana ye izini jo angéredilan kama min nafa be se Mali ni Afiriki tilebinyanfan jamana caman ma.

Modibo Keyita, ale fana ye izinitigi denmisén ye. Sugaroko, maloko, ka se farini ni nakofénw ma, ale ka izini b'olu labaara.

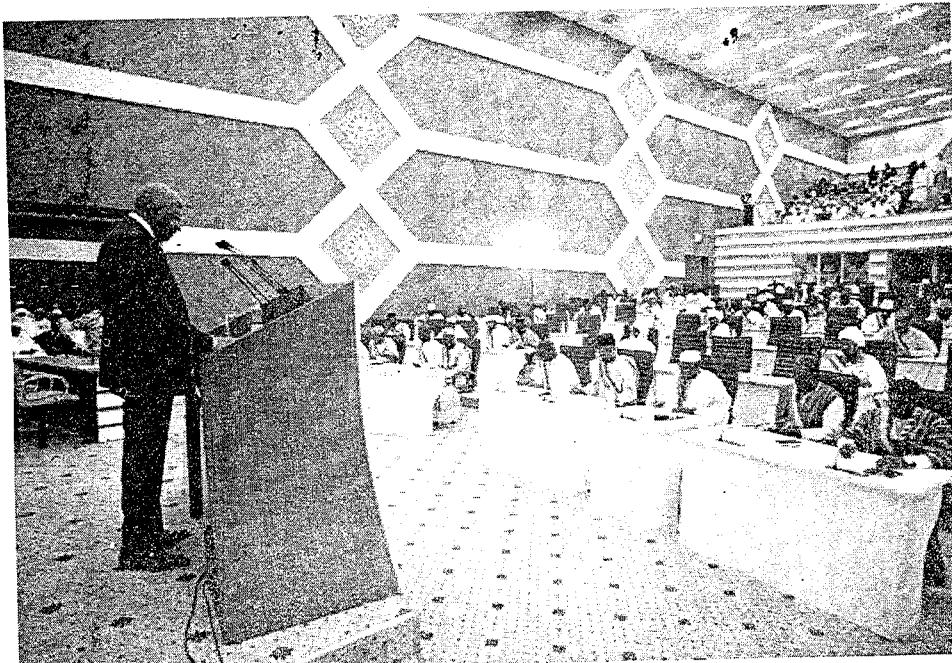
Uludu Babi, ale y'a sinsin sojominenw lananibaloko. Ayenobo kosebe Mali kono ani Afiriki tilebinyanfan jamanaw kono.

Iburahimu Jawara, Mamadu Sako, Bubakari Tanja, olu fana ye izinitigi denmisén kunkew ye, Mali be se k'a jigida minnu kan.

Laje in senfe, bënkan temena simanbo iziniw ni nogon ce walasa Mali ka ke simabo jamanaba ye.

Séki M. Tarawele
Dusu Jire
Mahamadu Konta

Jamana taaboloba dantigeli kera minisirijemogó

Minisirijemogó ye jamana taaboloba dantigeli depitew ye

O ye laada ye an ka demokarasi kono, goferenaman kura mana sigi, minisirijemogó be jamana taaboloba dantigé depitebulon kono. Depitew b'a ka kuma sègesègè, ka ben a kan. O mana ke, goferenaman be baaraw damine ka keje jamana taaboloba kono kow ma.

Jumadon, awirilikalo tile 20, san 2018, minisirijemogó Sumeyilu Bubeyi Mayiga tun be depitebulon kono. Ntenendon, kalo tile 23, depitew y'u ka sègesègeli damine. Nin ye minisirijemogó ka dantigeli dakun kolomaw ye jamana taaboloba kan, a ka minisirijemogoya waati kono :

Niny'akalo 3anitile 20 ye, Sumeyilu Bubeyi Mayiga be minisirijemogó la. A lajini ye ka «Jamana lakana, ka jamanadenw fara nogn kan, k'u makow nénabó» ni jamanakuntigi hakililaw waleyali ye.

A ka baara nataw ye dakun naani ye :

1 - Ka Alize bénkanw waleyá walasa ben ni lafiya ka sabati jamana kono,
2 - Ka labanabaliya kélé jamana

cémancéyanfan na,

- 3 - Kamalidenwa jinifénw nénabó,
- 4 - Kajamanakuntigi ka kojenabota teliw nénabó, hadamadenya sabatiliwalew sinsinni kama.

Alize Benkan taabolo dantigeli bénkanw kono kow waleyali siratige la, minisirijemogó y'a jira ko labénw be senna walasa ka furasoro denjuguyakéla, jahadike law ní kojugubakelaw kelen be ka min bin Mali kan. Kélé in te keleninje ye, k'a fo i n'i kéléjogon be nogn soro kéné kan, aw nésinnen be nogn ma, min mana se min na, o té. Denjuguyakéla de don: k'i dogo k'i kéléjogon bon, ka jan da a je, ka bali a la, ka tilá ka boli k'i dogo, ka mugu juguw don mogow ni bolifénw temesira la, adw. O kélé suguya, fo Mali sordasisi ka dege o kunbencogo la, ka kéléminen fegenmanw ani farimanw di u ma ani k'u jense jamana fan tan ni naani kono. A ko, a ka goferenaman be ka feerewtigé walasa olabenw ka sabati. Nka, o té se ka sirasoro fo ni jamanadenw farala sordasisi kan,

ka kuniationi nénamaw di u ma teliya la juguw kan.

Fén mir yejamana cémancéyanfan lakanabaliye, o juguyalen be bi k'a sababu ke sigidalamogó yere dama karili ye ncgon na. Mali sordasisi t'a dón ubé min kélé ka min to yen, bawo yéredamakéle don. Fura min b'o la, o ye sigikafó ye, fokabenw, ka kotonjogontala sabati, walasa goferenamaw, perefew ni superefew, anigoferenamanbaarakelaw kasek'u ka baaraw ke u saigo la, ka jamanadenw lahine.

Minisirijemogó y'a jira ko feerew be senna, o ye ka sordasisi dagayoro caya, k'u hake caya. Sordasisi bénna o baara min ke, o be wele «Danbe sinsinni wulikajo». O danbesinsin in be ke cémancémarabolow lakanani bakuruba feerew hukumu kono.

O bée lajelen kun ye walasa wotew ka se ka laben basigi kono, bawo ni basigi te yen, wote te yen.

Minisirijemogó b'a fe ka ko kura don woteko la, o ye wotekariti fotoma ye. Mogo do ka wote mogo wére no na ni yamaruyasében ye, o fana bénna dögoya kosebe.

Minisirijemogó y'a jira ko goferenaman haminanko gelen ye ka jamana kulu fangatanw déme walasa ka dinélatige nogoya u ma. Onogoyalil be ke jamanakuntigi ka kojenabota teliw waleyali hukumu kono.

Kuranko ni jiko nasiraw la, goferenaman b'a sinsin Mali kuransoba démeni kan ani tilekuranko.

Kalanko nasiraw la, sinsin be ke kalan kecogo numan soroli kan ni kalanfeére kuraw bolodali ye. Kabala iniwérisiteba lasorocogo numan be sabati ni siraba bonyali ye ani sirakurabo.

Banjagará Iniwérisite kura joliko feerew bolodara, a baaraw be damine

san 2018 in kono.

Cike násiraw la, minisirijemogó y'a jira ko sinsin be ke minenko kan. Cikela 22.540, misidba, wotoro ni daba nana be lase olu ma. Cikela 3.540, cikemansinw, in'a fotarakiteri, motokiliteri ani jisamamansin be lase olu ma. Forokurabó fana bolodalen don, taari 100.000 be laben o hukumu kono. Sumansiw ni angrew, goferenamaw b'a cesiri k'olu numaw laseli la ciklaw ma minnu be laboli ke.

Soko ni sirabako nasiraw la, démesow joli be to senna walasa duntan caman ka kundogoyoró soro.

Sirabakola, minisirijemogó da sera Segu marabolo «Esanzeriko» ma.

Yuruguyurugu, o min jo nénen be bi kosebe jamana kono, o kéléli fo ka se a dan na minisirijemogó da sera o fana ma walasa netaa kana ke kotaay ye.

Jamana taaboloba dantigeli kono, kuma kera kénéyako, baganmara, monni, denmisénw ka baarako, ani Mali ni jamana wérew ce bolodijogon ma ani kokamalidenw kunkankow fana nénaboli kan.

Jamana taabolo b'a dantigera minisirijemogó fe, fesi ma to kó. A to tora depitew ka fesefeseli ye. Olu ben'a jininka, a y'a sinsin mun kan ka nin kumabo ninnu fo sabu bée b'a dón geleya min be jamana kono bi. Kurnabamugu dun, antemena o kan, bi a to tora waleyali de ye.

Ntenendon, awirilikalo tile 23, depitew ye minisirijemogó ka dantigeli sègesègè. Depite 109 sonna a ma. Depite 35 banna a la. Ola, a be se ka fo ko minisirijemogó ye wasa soro. Sisan, sira labilala a ye a k'a hakililaw waleyali ka keje ni jamanakuntigi ka lajiniye.

Masa Sidibe
Mahamadu Konta

Sanubo tijeni barika bonyara kojugu an ka badingew kono

Sanubomansinw jijinnibéfanbée an ka badingew kono bi. Bée ne b'a la, mogo te ka kuma. U be ka tijeni minnu ke, bée ne b'o fana na nka faamaw te ka fén fo, kuma te sigida lakodonnénw ma, kuma dugudénw ma. Ni fu ma siri a ko dan na, an ka bawbénna geren hali a ténna mén. Oye kojugu dan ye.

Nibajoliba gerenna, ni sankarannin gerenna ani babolo tow ni kow, o koro ye ko nénamaya be ban. O koro ye k'an bolo kera an kala ye. O koro ye k'an ye sinimogow ka nénamaya tijé kasoro an b'a kalama, k'an tugu k'a ke, o tónoni n'o jurumu barika ka bon fo k'a damatéme. O koro ye k'an y'an bónnaw ka nénamaya latémecogo numan hake bosi u la.

Sanubomansinw be ka tijeni

suguya jumenw ke an ka badingew kono?

Miny'a ko juguyayoró ye, o ye k'a fo ko jamana yére de ye sariya ta ka sanubomansin jijinni yamaruya an ka badingew kono. O ye sariya n°2012-015 ye, min tara san 2012 feburuyekalo tile 27, ka nésinsanubo ma Mali kono.

Sanubomansin ye suguya fila ye : do be ji ni bogo sama k'u sensen. Do be dingé sen. Nin mansin suguya fila bée be fara ni bogo toni caman labo, k'u ton badingew kono. Obe ke sababu ye ka badingew geren dognin-dognin n'a ma dabila a tuma na. Mansin ninnu ka minti 20 baara b'a to bogg ni fara toni 75 ka ton badingew kono. N'o tora senna, mansin ba 5 ni k'o dun de be baara la bi Mali kono badingew

kono, o ye bajiko dabilalen ye. an ka jamana kono.

Ot'a bée ye, bawo mansin ninnu be tulu caman de dun, o tulunogó ninnu bée be jigin badingew kono. Sanu be ko ani k'a sègesègè sègeji min na, n'o ye siyaniri ye, o fana litiri ba caman be jigin badingew kono. Tulunogó ni sègeji litiri ba caman minnu be seri badingew kono mansin ninnu fe, olu man ji hadamaden ni baganw ka kénéya ma, u man ji jilafénw ka kénéya ma ani falenfénw. Hadamadenya silasali ani nénamaya silatununi, o baara de be senna an ka badingew kono bi. Bée ka kan k'o faamuya, ka wulikajow sabati, sira bée lajelen kan sanni ka taa ka dan ke.

Fatumata Mayiga
Mahamadu Konta

Mali démebagaw be wulikajo la

Dije waribonba ye sefawari miliyari 62,04 latige Mali ye, a döwyé ninaw ye, a döwyé juru ye. Nafolomuguba in be don dákun 3dafe : Poroze mindabokun ye ji walangatali sénéfénw koro saheli kono, o be do soro nafolomugu in na. Baganmara yiriwali poroze be musaka döwyé soro Ba Joliba ladonni poroze, walasa k'a lakana ani k'a nafabó, nafolo dilen in döwyé don o baaraw dafe.

Mali ni Lamerikenjama ka bolodijogonma hukumu kono, sefawari miliyari 28,6 dira Mali ma. Nafolomugu in be ka musaka, o daminéna kabini 2016 ka se san 2020 ma. A be don kalanko, kénéyako, fanga bolicogo numan, lakana sabatili ani denmiséninjago kéléli dafe.

Mahamadu Konta

Mali ye joyoro fof soro koorisene na Afiriki tilebinyanfanjamanaw kono

Musow joyoro ka bon koorisene na Mali kono

Mali ye joyoro fof soro koorisene na san 2017-2018 kanpani na, Afiriki tilebinyanfan kono.

Jamana cike yiriwali waleyali nemogow ka lajeba 8nan senfe, taratodon, awirilikalo tile 10, san 2018, nin kunnafoni dara jamanadenw tulo

tilebinyanfanjamanaw kono koorisene na.

Minisiri Nango da sera senefen tow hake soroen fana ma.

Tine don, sanji ma jamana fan bee labo samiyem temenen in na. Nka o n'a ta bee, suman toni 9.514.298 soro. O la, farankan hake benna toni 3.770.070 ma.

Sanji ma laboli kejmana yoro minnu na, balodese kera mogow la, o yorow la. O kera geleya ye. Geleya were poyira bawo an kerefejamana ka jagokelaw suurula Malikan, kasuman caman san ka taa n'a ye. Ojamanaw ye, Burukina Faso, Moritani, hali Lajine. O ye do fara sumankogaleya kan. Opamu ma se ka sumanw soro ka san halibi, k'u lamara ka bila geleya ne.

Minisiri Nango Danbele ka fo la halibi, Mali depitebulon bema sariya do ta min b'a to sumanw te feere kokanfon n'a y'a soro jamana mako be hake min na o dafara.

Laje in kene kan, Madamu Kane Orokiya Magiraka, baganmara ni monni minisiri fana ye kuma ta. A y'a jira ko san 2017-2018 cikesan na,

sogo bilen toni 76.294 soro. Jego toni 100.000 soro. Misimus 14.194 konomayara walasa u ka si numanw soro.

Bagan miliyon 42,8 sogora ka pikiri ke u la walasa u ka kene ya ka sabati. Nono kene geregere litiri miliyon 600 soro.

Baganmara minisiri y'a jira ko baganmaracogo koro yiriwali poroze bema feerew tige ka Mali baganmaralaw deme walasa k'u ka geleyaw nogoya. Walasa o feerew ka se ka sigi senkan, bagamara minisiriso jigi be sefawari miliyari 29 kan, k'o ke a ka baarakenafo lo kanpani kura la.

Mali cikelaw ka bulonba nemogo Bakari Togola fana ye kuma ta laje in senfe. A ye foli ni tanuni lase cikelaw, baganmaralaw ani monnikelaw ma. A y'a jira u la k'u be baaraba min na, ubacesiri min na, u ka do fara olu kan halibi. A ye foli lase jamanakuntigi Iburahimu Keyita ma, ka da a kan a ye deme ke cikedugulamogow ye angereko la, ani minenko la.

**Moriba Kulubali
Mahamadu Konta**

Sigida lakodonnenw ye kungo n'a sorofenw lakanabagaw n'a tonobobagaw ye

Jiko ni yorosaniyako bolen ko yen, sigida lakodonnenw ka baara ye kungo sorofenw kongew nenaboli ye, kerenerennenya la jirituw. Jiri, finfin, jiribuluw, jirifaraw, jiridenw, saalen minnu be mine jiriko kunkoro, o nenaboli bee lajelen kalifalen don sigida lakodonnenw na jamana sariyaw fe. Kungow dugukolo, a jiw, a binw, a falenfen bee lajelen, ka fara sogow, fennemaninw ani kongow ni fofodugumaw kan minnu bee lajelen lakananin'una faboli kongew kalifalen be jamana ni sigida lakodonnenw na.

Sigida lakodonnenw ka kan ka kungo sorofenw nenaboli ni goferenaman ka feecakedaw ka deme ye minnu ka baara be boli ji ni kungo lakananikan, aniduguko joko; ani cike ni baganmara ani monni yiriwali.

Hali sariyaw kono, makonenji ni dugukolo ni kunkokonosogow la, o koryeyeminecogo numan ye, walasa u kana tine. U miniecogo numan, koro saba b'la : k'u lakana, k'u don ba la, k'utonobo. Obaara fanba bekejamana n'a ka cakedaw fe, ani demesbagaw nka sigida lakodonnenw joyoroba b'la.

Nka, n'an ye jatemine ke bi, an b'a ye ko sigida, lakodonnenw kunko cayalen be uma. Mogoko b'la, sango mogo kalannenko. Nafoloko b'u la. Utensi jolen don baara minnu fe bi, o ye dunkafa sabatiliko ye. Oye jiko ye. O ye dugumogow ka kene yako ye. Oye lakoliko ye. O ye faantanya keleliko ye. O ye fognonkow dalasalikoye dugukolokokelew senfe ani bagantigaw ni cikelaw ce. O ye lakanabaliya geleyaw ye. Sigida

lakodonnenw ma nesoro nin si la fof, kuma te k'u nesin kungo n'a sorofenw kongew nenaboli ma.

Mali sariyaw kelen be ka yamaruya di sigida lakodonnenw ma, kungoda labennenw, kungo lakananen sariyasabenmaw, kungo lakananen sariyasabenaw, u k'u sendon olu bee lajelen kongenabow la, k'u lakana, k'u jidi, k'u nafabo, nka sigida lakodonnenw selen te k'u joyoroba osi la bi. Dugukolo, ji, falenfenw ni sogow be ka halaki an bee sigilen nene, fosi te ka ke k'o bali. Papiye jalanw falen don sebenni na ko sariyaw. U sebenni don tubabukan minna hali tubabukanmenna bee t'o faamuya, kuma te kunfinw ma.

Geleya werew be yen. Jamana n'a ka cakedaw ma se k'u joyoroba fof, nka ub'la ka sigida lakodonnenw ka

baara ke oluno na. E ma se k'i joko nenaboli fof, i be k'i sendon i jalakikow la.

Sariya ye sigida lakodonnenw yamaruya u ka sigidalabenkanw sigi senkan min b'a to u be se k'u ka kungow mins konguman, o fana te ka sirasoro. U kelen be k'u ta ke saalen ni lenpow mineni dama ye ani ka yamaruyasabenw di kenyereyew ma olu ka kungo nafabo u sago la. O caman be na ni kungo halakili ye.

Sariya tali jamana kono ka forobakow ni forobafew nenabecogow dantige, oye ko numan ye. Nka sariya waleyali de ka gelon. Sigida lakodonnenw ka kan ka kalan sariyaw kongokow la walasa u ka se k'u joyoroba. O te ne ni sebenw ma bayelema fasokanw na.

Isa Kamara/Mahamadu Konta

Tile nafabolijekulu ye lajeba ke Endujamana kan

Dine bolodinogonmajekulu tile nafabolli kama, o sigira senkan. Jamanaba fila minnu b'a kow ten kan bi, oye Faransi ani Endujamana ye. Tuile nafabolijekulu ka lajeba in kera Endujamana kan. Sahelijamana jamanakuntigi caman tun b'a kene kan, i'n'a fo Iburahimu Bubakari Keyita, Oroki Mariki Kirisitiya Kabore ani Mahamadu Yusufu, bawo tile fulama b'o jamana ninnu kono. Jekulu in lasigidenya kerenerennen be mogo min bolo, o ye faransika ye, muso don, a togo Segeleni Uruwayali.

Jamanakuntigi Iburahimu Bubakari Keyita ye kuma ta laje in kene kan, k'a jira ko tile no nennen be Mali kono. Tilekuranko mana yiriwa, o be se ka ke sababu ye kuran k'an ka togodaladugu bee lasoro, kuma te dugubaw ma, ka faantanw lahine, kasoro u ma musaka caman bo. A y'a jira ko Mali lajinini bee sabatira tilekuranko la lajein senfe. Ani Endujamana minsirinemogo, Narendara Modi ye nogonye, k'u felaw jira nogon na tilekuranko la. U ye hakililafalenw ke dine kunkankow lan, ka ben fo la. Mali kalanden minnu be Endujamana ka,

jamanakuntigi n'olufana sigira ka kuma ka nogonfaamuya Mali kibaruyaw an'u ka geleyaw kan.

Laje in senfe, Faransi peresidan Makoron y'a jira ko Faransi ye Erowari miliyon 300 min bo tilekuranko yiriwalikama Afiriki kono, k'a bema miliyon 700 fara o kan. Nka a ko geleya b'a kow la, bawo jamana yiriwalen dow be yen, oli fekote, oli t'a fe a koka sirasoro. O'n'a ta bee, a ko bocogo were te Afiriki yiriwal la kuranko la ni tilekuran te, bawo o ye kuran waribobiye.

Endujamana y'a sementiya ko feere minnu b'a bolo tile karika yelemani na k'a ke kuran ye, ale b'o bila jekulu in ka bolo kan. A ka waribonba min be wele «Ekisimubanki», o ben'a jo ni deme ye nafoloko sirafige la. Endujamana y'a jira ko ni kuran ma laboli ke Afiriki kono, Izini caman te se ka jo walasa ka nafolomafenw ni senefenw bayelema k'u ke makonefenw ye.

**Moriba Kulubali
Mahamadu Konta**

Sariya : Mogo faga na ngicogo

Sariyaset 199 : K'a lawuli a kama ka naniya siri fagali kama k'a waleya, walima ka jan da mogo ne k'a faga, o be ye mogofaga kecogo do ye. Naniya sirili ye ka dabali tige ka kon dankarili ne mogo la. A bese ka ke onaniyasiridennen don ko do la fagalikela ni fagalen ce.

Ka jan da mogo la, o ye k'i belen a ne waati kuntala do kono ani yoro dow la walasa k'a faga, walima ka nangata were do lase a ma.

Mogofaga dow jesinnen be i mansaw ma; walima ladonbaaw, walima i balima surun werew.

Denfaga ye ka denyerenin faga k'a soro a sima korbaga. Kenkono ye ka fura di mogo ma, walima k'a ke dumuni na, a k'afaga yoronin kelen walima waati kuntaala jan do kono.

Sariyaset 200 : Mogo min mana mogo faga, ka jan da a ne k'a faga, k'a mansaw faga, walima ka kenkono k'a kono k'a faga, o fana ka kan ka faga.

Denba min mana a den faga,

walima ka deme don a fagabaa la, o be bila diyagoyabaara la a si to kono, walima san 5 fo san 20 diyagoyabaara; nka a be se ka ke o nangicogo in nognona te da a demebaaw kan. A mana ke cogo o cogo, denba fen o fen mana denfagako fila ke, o ka kan ka faga.

Mogo be nangi, min ye deme don mogofagala la minye fagali ke ni janda ye, n'o fagali in kera ni nimatooroli waleyaw ye walima nijuguyako werew ye. Sariyaset 201 : Mogofaga nangili be ke fagali ye, ni nijuguyako do kera a saya in sababu ye.

Mogofaga nangili be ke fagali ye tuguni ni fagali in dabora mogofagala, walima a demebaaw ka boli walima u kana se ka soro k'u kiiri u ka kojuguba kelen koson.

Mogofaga nangili be ke fagali ye tuguni, ni fagali in dabora joson kama, walima k'a tigi jenama jeni.

Mogofagala walima min ye jan da mogo do ne k'a faga, a ka kan ka faga, ani k'a bali joson

walima ko were la, a ye mogo faga kun min na.

Cogoya werew la, mogofagala be nangi ni diyagoyabaara ye a si to kono. A be se ka ke fana, a be gen ka bo jamana kono k'a ta san 5 la ka se 20 ma.

Sariyaset 2002 : Bugoliw (gosiliw), joginniwi ani mogo y'a tugu ka dansagowale fen o fen ke mogo dola, k'a soro i m'a nini k'a faga, nka n'o kera sababu ye k'a tigi ni bo, a be nangi san 5 fo san 20 diyagoyabaara la, walima k'a gen ka bo jamana kono k'a ta san kelen na ka se 20 ma.

N'a y'a soro a tuny'aka waleyaw jugu in naniya siri, walima ka jan da a ne, a be nangi diyagoyabaara ia a si to kono. Sariyaset 2003 : Ni mogo m'a tugu ka mogo faga, nka saya kera a bolo k'a sababu ke tegegoya, kunbonkola walima sariya jateminebaliya ye, a be nangi kalo 6 fo san 5 kasol, a ka alimanisarata fana b'a ta sefawarti dorum ba tan na ka seba keme ma. Walima nangili in be se ka dan kasoni alimanisila dolakelen ma.

Poyi : Winni Mandela saya

Belebele taara a da.

Musoya te fen lankolon ye.

Awo, farafinna b'i kasi,

A b'i kasi ni nimisa banbali neji ye

N'i ye do ye suma na,

O koro ye ko do segenna,

Do joli bonna walasa ka lafiya ni here tu tige.

Musow cela kankelentigi i da.

A kera n k'cefarin ka caya,

Nka, jito niyoro te faso kumabokel kono.

Farafinna worodugyanfan Musoba,

Walefasomaralaw ka tononi ma e bo i kan ka,

I ni ce i yere ye.

Denmisenkuluw ko Ala ka yafa e ma.

Dine fosi te ke sababu ko;

E n'i Furuce Mandela sabu la,

Beejefanga cookora jamanaba in kono.

A' sabu la, salomon Malangu ni fure tow ma dine to gansan

Farafinna Mobaaninw ko Ala k'i dayoro sumaya

Mogo be bila mogo ne saya bulon kono,

Nka hadamaden be laban ye kaburu dibi finman noroman ye.

Walifasomaralaw sennajolo, I da neema banbali kono.

Burema Keyita

A be segenlafinjebo la Kucala

Poyi : Faamuyaso te yereké

Jiriba suma duman, benso ka di.

Fasodennuman, faamuyaso te yereké.

Kunun gabaw ye sigi ke nogon faamuya kono.

Olu ma janfa sidon.

Olu donna bulonda kelen fe,

Olu bora bulonda kelen fe.

U y'u ka sigi ke badenya nafa kono.

U sinsina nogonlamen kan.

Faamuya te marabolo min kono,

O sigida be nagasi,

A men o men, o be ke ntomo lankolon ye.

Marabolo te jo nogon faamuya barikama ko.

Marabolo te yiriwa cesiri ko.

Kabini kunun fo ka se bi ma,

Hadamadenw be nogon neema soro benso bulonba kono.

Bi, mara seginna so,

Nka o baarali te sabati Ben ni nogonfaamuya ko.

Burema Keyita

A be segenlafinjebo la Kucala

Poyi : Muso Ni cesiri

Musoya ye koba ye !

N'i ko i ko feere

N'i ko muso i ko sengé

Ni ko muso i ko danbe

Ni ko muso i ko yiriwa

Ni ko muso i ko sutura

Musoya ye koba ye !

Muso de be ce ke ceba ye

Muso de be Dudennin ke Duba ye

Muso de be Dugudennin ke Duguba ye

Muso de be Jamanadennin ke Jamanaba ye

Muso de be cebakoro naani su ni tile

Muso de be baana wolo

Musoya ye koba ye !

Musoya te taafebolo doren ye

Musoya te togó fana doren ye

N'a tun danna o ma, ne tun be n senbo

Bawo musoya ye kodon ni hakilijumanya de ye

Muso lankolon de be musoya ke bolokofefen ye

Muso ni cesiri

Muso ni muju

Muso ni kodilan

An ka muso bonya

Bawo ale de y'a be ye.

Awa Sidibe

Kalandenkoroba, k'a bo Mali Kanw Donniya Lejinini
Cakeda la. Juma, awirililo tile 13 san 2018.

Yaya Mariko

ke kulu ye ka si jirisun kelen kan. Sogomada fe n'u be wuli ka taa dumunjinini na, u be fila-fila wuli. U te kelen-kelen wuli, u te saba-saba wuli. A be la hake min be wuli nogon fe, i b'a soro o be se ka tila fila ye fen te to.

ta i kama k'a b'ifaga, n'i y'a to yen k'i woloden don, a b'i faga de. Ne b'a nini jamana nemogow fe, do kera musalahala sa. Fagaliba min ma ke san 2012 waatila, o de kera san duuru in kono. Jamana sorodasiw be ka bone u ni na fu. Ni sigikaf b'a ne halibi, jamana nemogow k'o dabali tige; n'o te tije yere la degun fanga bonyara. Mogominne Modibo Keyita tile ye, ka Musa Tarawele tile ye fo ka demokarasifanga damine ka se bi ma, fen min

Asani Tarawele ka bo Kokuna, Kapolondugu Komini na Sikaso

Nkunanje ye kabakokono ye

Nebena kuma kono suguya dokan, min be wele nkunanje. Kono jeman don. A ka ca a la, n'i ye nkunanje ye yoro o yoro la, i b'a soro ji be yen, walima ji ka surun yen na, walima misi do be yen, walima misikulu be yen. Nkunanje be taama here nofe. A be balo nttonnikunanw na, a te binkisedun.

Ji ani misi te yoro o yoro la, nkunanje te taa yen. Ne ma deli ka nkunanje fan ye. Hali n'a be fan da, ne ma a naga yefolo. Ne ma a sufana ye; fo ni mogo y'a faga; n'o te nkunanje yeresmasaya ye man di. U ko n'a sara fana, k'a te toli.

A ka ca a la, nkunanje be

Basigibaliya kelen be danteme ye jamana kono

Ne bena kuma an ka jamana basigibaliyako kan. Ni mogo fila be kele la, n'i ye kelen bolo mine to kelen k'o bugo, o kele te se ka ban abada. Dine tonba nanen be an ka jamana nemogow bolo mine k'orofemogow be ka jamanaden tow bugo. O kele be ban cogo di? Marifaw b'u bolo ka jamanaden tow faga. Nka ko an kana olu faga, ko an ka jamanaden dow don. Ninkuma be mentulo la cogo di? Hali i woloden, n'a ye marifa

ta i kama k'a b'ifaga, n'i y'a to yen k'i woloden don, a b'i faga de. Ne b'a nini jamana nemogow fe, do kera musalahala sa. Fagaliba min ma ke san 2012 waatila, o de kera san duuru in kono. Jamana sorodasiw be ka bone u ni na fu. Ni sigikaf b'a ne halibi, jamana nemogow k'o dabali tige; n'o te tije yere la degun fanga bonyara. Mogominne Modibo Keyita tile ye, ka Musa Tarawele tile ye fo ka demokarasifanga damine ka se bi ma, fen min

Kalankene : Kumasenbolo dafata ni kumasenbolo dafalan

Kibaru temenenw kono, an kumana kumasen sogolennen suguya folo kan. Ale kelen be ni kumasenbolo dafalen fila ye : denjogonnanenw ani kafolenw.

An y'olu segesge fo ka se u neciwa ma. Nin sen in na, an be do fo kumanse sogolennenw suguya filanán kan : Kumasenbolo dafata ni kumasenbolo dafalan be min kono. Nin bee walawalankun ye walasa ka kumasensi geleyaw wuli.

Kumasenbolo dafata (Proposition principale) ni kumasenbolo dafalan (Proposition subordonnée).

Kumasenbolo dafata ni kumasenbolo dafalan be Kumasen sogolennen suguya filanán kono. Nka o dörön te, kalañsolan (mot de

subordination) fana b'a kono.

Misaliw :

[Misi banana] bawo [a ye mananin dun]
kumasenbolo dafata kalansolan kumasenbolo dafalan

[Nson be k'a peren] kasoro [tjne t'a bolo.]
kumasenbolo dafata kalansolan kumasenbolo dafalan

[Dutigi y'a jira] ko [baara ka ke]
kumasenbolo dafata kalansolan kumasenbolo dafalan

[Ali y'a denw ladon] walasa [u ka ke fen ye.]
kumasenbolo dafata kalansolan kumasenbolo dafalan

Kabini [tile farinyara], [baaraw jora.]
kalansolan kumasenbolo dafalan kumasenbolo dafata

[Nci ye baara ke] fo [k'a dess]
kumasenbolo dafata kalansolan kumasenbolo dafalan

[Ni san tinen] [jate te kaio la]
kalansolan Kumasenbolo dafalan kumasenbolo dafata

Kolosiliw

Kumasen sogolonnen suguya filanán kono, a be fo kumasenbolo min ma dafata, o mako be dafa do de la walasa ka hakillila dafa. O de kama, a be wele kumasenbolo dafata. Hakillila be dafa ni kumasenbolo min ye, o de be wele kumasenbolo dafalan.

Kumasenbolo dafata ni dafalan, olu fana tugulen te nögón na ten. Tugulan dō b'u ni nögón ce. O tugulan in be wele kalansolan. Kalansolan ka baara ye ka kumasebolo fila kalanso nögón na. Kalansoli ye k'u don nögón na walima k'u siri nögón na. O de kama tugulan in be wele kalansolan.

Kalansolan ka ca : bawo, sango, sabu, ko, walasa, kabini, adw.

Mahamadu Konta

Poyi : Jamana ye mun ye?

Ni n ko : «N be Mali fe».

Mali ye mun ye?

Jamana te faso jönjon fasa dörön ye.

Jamana te faso ka kumasen ye.

Jamana te goferenaman ye

Jamana te an ka ýoró numanw dörön ye.

Jamana te Ba joliba dörön ye.

Jamana te an ka kan tan ni saba dörön ye.

Jamana ye mögów ka kumanögönya ye.

Jamana ye mögów ka yelemisew ye.

Jamana ye mögów jogow ye.

Jamana ye mögów ye.

Biton Tarawele (Wénsan Duge)

Faransi

Maakorobaro : Jikojeckulu mögów n'u ka baara

Jikojeckulu némögó

Ton sinsinni, ton ka lajiniw soröli, ton ka netaa sabatili, ton sariyaw boliko numan, soröw dondala numan, tondjenjama kanbeni, baaraw keko numan, ninnu bee be jikojeckulu némögó bolo.

O koson, jikojeckulu némögó ka kan ka ke baliku maganbaato ye, mögö basigilen, mögö laadiri, bonya ni dannaya be min kan, n'a kumakan be mine jama fe, min be foroba ladon, min be jama kunko nénaboli bila a yere ta ne.

Jikojeckulu warimara

Dugu walima sigida jiko, kolon ni pöppelokon, ka se Orébine ma, a bee nafoloko nénaboli, warimara, musakaw keli sariya kono, tilennenya ni laadiriya kono walasa jiko be sabati jama ye, obaara bee be ke warimara fe.

A kelen tese ka forobanafolo don a sagonada fe, hali k'a jurudon. A be sebenw dafa sanga ni waati. Nin bee koson, a ka kan ka ke mögö kalannen yemine be a yere bila jama ka bila la ka jama mako dilan.

Jikojeckulu sebenjenabola

Kolon walima pöppelokon

Daramani Tarawele

kunkansébenw, tonsigiw sebenw konew b'ale de ka kotigya kono. Yoro dow la, a be siraw taama, sira minnu be ke sababu ye baaraw be sabati, jiko be nénaboli ani k'a sinsin. Ton/ jikojeckulu ka sebenw marabaga ye ale ye.

Sebenjenabola ka kan ka ke mögö basigilen ye, maganbaato fana, bilakojuguya te min son ye.

Karamogó Daramani Tarawele Ji ni
jilabanaw kalan Diya 2006 san
Zuwenkalo

Isa Jalo

Mogo t'a kaman jigin mögö wére ye.
Bi balimaya kera fenko ye.
Ni fen be min kun u b'o sirabo,
Ni fen te min kun, o be to mögö tow nofe ten.
Nengoya ye fanga soro balimaya kono.
Balima maloko, o kera yéléko ye.

Bi balimaya tinen.
Jumanfo n jena, ani jugumanfo n kofe.

Isa Jalo ka bo Kédugu,
Dugabugu komini na Kati

Poyi : Bi balimaya

Bi balimaya kera kamananganko ye.

Kunun, balimaya tun ka di,

Hali k'a soro simameya ma wara kosebe.

Birimaya tun y'a damana heréba ye.

Birimaw kunko tun ye bee kunko ye.

Nögón gasi sigili ani ben ni kelenya, Kotonogontala ni nögödemé, Ninnu tun y'an danbe numanw ye.

Bi, balimaya barika be nini ka ban.

Bee ko n kelen ka heré,

Mogo tow ta t'u ka sira ye.

Dukene : Nansara folo minnu nana konépintaama na Afiriki kono (4)

A nini ka dijne don, k'a lakali i ka kôle ye. Magan kebagaw, dijne ye olu de ta ye. A faamuya ko Ala ma dijne di u ma k'u to sunogo la. I fana be se minna, o ke sanni saya ka se i ma, o la, a be se ka fo k'i fana y'i jeniyorofin hadamadenya kono, i sekodamajira la.

Nansaraw ma Afiriki mara yorónin kelen. U ka konépintaama kebagaw folo de nana Afiriki kono, ka yorow lasa, ka mögów lasa, k'u ka nénamaya taabolow jatemine, k'olu seben. O konépintaama kebagaba do ye Dawidi Liwiginsitoni ye, do ye Mongo Pariki ye, do ye Erene Kaye ye, an kumana olu kan ka teme. Nin sen in na, an be do fo Piyeri Saworijnan de Baraza kan.

Piyeri Saworijnan de Baraza bangera san 1852 zanwiye kalo tile 26 Italijamana kan. A fatura san 1905 setanburukalo tile 14 Dakaro, Senegali jamana kan. Itali faamadenw do don. Se tun b'a bangebagaw ye. A ye teri nénamaw soro Faransi jikansordasi jalabatigi ccela. O kera sababu ye a ka ke jikansordasiye, ka tila ka yéléma ka ke Faransi jamanaden ye san 1874. Jikansordasiw ka jalatigi do tun don. Konépintaama kebagaba do fana tun don Afiriki kono. O hukumu kono, mögö folo minnu kera sababu ye ka Afiriki cemanceyanfan marali latige Faransi ye, ale b'olu la.

Ba kongo badinge n'a lamini jamanaw, a ka konépintaama bolila olu de kan. Anglejamana ni Beliziki jamana tun b'a fe k'o yoro ninnu mara Faransi ye. Nka ale tun b'a fe Faransi de k'o yoro ninnu soro, k'u mara konuman ni hadamadenya danbew lafasali ani jonya kéléli hakillaw ye. A ka chakillila in ma sirasoro, bawotubabu walifasomaralaw ma dijne n'o ye.

Taama folo : Odaminena san 1875 k'a kuncé san 1978. Koerifiniw ni jagokeminew tun b'a kun. Dogotoro kelen, jiridónbaga kelen ani gobini 12 nögónna tun b'a nofe o taama in na. A taara Gabon Afiriki cemanceyanfan na.

Gabon ba imin be wele Oguwe, a y'o woyo yelen siñe fila san 1874. A yere y'a ka konépintaama nafolo folow bo k'a sababu ke a bangebagaw ka deme ye. Faransiy'a deme nka o deme fanga tun ka dögo. A ka taama nafa do kera min ye, a sera k'a jeya ko ba Eguwe ni Kongo te ba kelen ye. O waati la, tubabu döw tun y'a fo k'o ba fila bee ye kelen ye. Konépintaama kebagawa Sitanleyi, a y'a sinsin o de ka hakillaw kah k'a ka baaraw ke. O tun ye mogolandie. Otaara Afiriki yoro minnu na, an'e yoro sigibagaw benna, k'u ka kanw n'u ka laadaw n'u ka sekó ni dökkow matalafa. Ale fana y'a sen da o senno na.

Taama filan : K'a ta san 1879 la ka se san 1882 ma, a ye taama filan laben ba Oguwe kan, otaama in sera n'a ye ba Kongo kan. O kera Faransi goferenaman ka mara kono an'a ka deme nafoloko la. O taama filan in senfe, a ye bénkanseben do waleya Tekew ka masake fe, n'o ye Makoko ye. O kera sababu ye ka Tekew bila Faransi ka mara kono. Tekew ka masake y'o ke bawo Faransi b'a ka fanga n'a ka jamana lakana, ka tila k'a deme a k'a kerefeduguw kele k'u mara. Un Faransi ka bolodijogonma kunba do fana tun ye jagoyiriwalie u ni nögón ce. Benkán in hukumu kono, Faransi ye marakeso ni jakokeso jo Nkuna ani Kongo. Piyeri Saworijnan de Baraza ye dugudo sigisenkan, a togodara o dugu in na ko Baraza ka dugu. Tubabukan na, o kera Barazawili ye. O togodara darajamana yere la, Kongo Barazawili. San 1886, Piyeri Saworijnan de Baraza sigira Faransife k'a ke Barazawili dugu nömögöba ye.

Nka a juguw ye geléya caman da a kan, k'a mangoya Faransi faamawye fo a labanna a y'a joyoro labila. San 1905 setanburukalo tile 14 Baraza fatura Dakaro dogotoroso la Senegali.

Mahamadu Konta (An ye nin kunnafoniw soro entereneti kan)

Segu Ofisiri jigi bë senefen toni 176.820 soro li kan san 2018-2019 kanpani na

Sene minisiri Dögötörö Nango Danbelé ye Segu Ofisiri kolatigjekulu ka laje 26nan némogoya ke sibiridon mariskalo tile 17 san 2018. A kera Segu Ofisiri dagayço la. U fôlôla ka laje temenê seereyasseben fesefesse ka bëno kan, sanni u b'o lajnini kelenw kunkankow damine. U labanna ka san 2017-2018 kanpani baara kelenw seereyasseben fesefesse, fo ka se san 2018-2019 baarakenafolo bolodalen fesefesse li ma.

Kabini a ka körfow damine na, minisiri y'a jira ko sene minisiriso be wulikajo la, min b'a to sene n'a nöfeko fen o fen, a bëe ka se ka yiriwali sira ta; yelema numan ka se ka don u kécogo la, min b'a to mogo caman k'a sama u nöfe. O be ke sababu ye dunkafa ka se ka sabatijamana kono, sene ka ke warisoroda y'a këbaaw bolo fo ka Mali yere ke balofeerela ye yanni san 2020 ce. A y'a jini Segu Ofisiri némogow fe, u k'u jilaja ka mansinko don ba la kosebe u ka baara këta bëe la min b'a to soro ka jidi, senefen numan caman ka se ka soro Ofisiri ka yoro bëe la.

Segu Ofisiri némogoba Salif Sangare ye seereyasseben min kalan san 2017-2018 kanpani kunkan, a kôlosira ko samiye ma don joona, wa sanji fana konna ka tige. O juguyara now ma kosebe. Hali ba ma se ka fa a ne ma ka malosene ke. Sabula, geleyaba donna bajî walangatali la ka don maloforow kono. O de koson senefen hake min soro, o ma teme toni 109.871 kan; kasoro san 2018-2017 sene kanpani soro sera toni 152.909 ma.

Segu Ofisiri be dëme don baganmara ni jago la. A ye sefawari miliyon 68,3 don o dafe ka nesin, baganmara kebaa kura 758 ma ani

sefawari miliyon 59,1 ka nesin jagokela kura 640 ma. Kanpani kelen insenfe, muso 3.448 ka bëmosojekulu 101 kono, Ofisiri ye sefawari miliyon 310,3 di olu ma dëme ye u ka bolomayelembaarawwaleyali kama. Jurumisenninko cakeda min be Ofisiri kono n'a tubabukan daje surun ye PADER-TKT/ORS ye, o ye sefawari miliyon 166 034 200 dônon senekejekulu 151 ma olu ka jurumisenninko baaraw kama.

Fen min ye san 2018-2019 sene kanpani kunkankow ye, o baarakenafolo bolodara ka kene ni dabali minnu tigera kanpani temenew geloya furakeli la, ani min b'a to goferenaman ni Ofisiri ni senekelaw ce benkan 9nan lajniniw ka se ka waleya. O benkan kono k'o la san 2018 na ka se 2020 ma. Ofisiri jigi bë senefen toni 176.820 soro li kan san 2018-2019 kanpani na. O be ke 60,92% faralen ye a ka soro temenén kan. Malo yere dôron soro be k'o la toni 94.936 ye.

PADER-S1 hukumu kono, senekejekulo taari 1.125 min be Soke, u bëna taari 563 laben o la. O be ben 50% labenni ma o kene mumé na. Senekelaw haminankow tara ba la. O do ye ji doncogo numan ye forow kono, k'u ni sannikelaw bolo don nögön bolo min b'a to u fana ka se ka nafa soro sene soro joloko la, ani u ka se ka waatiyelma geleyaw fana kunben.

Ofisiri némogojekulu y'a jini Ofisiri ka poroze nafamaba sigi senkan, jibolisira labenni, kuraw sennini ani korolenw laboli bolodalen be min kono a ne ma.

Amayigere
Ogobara Dolo
Dokala Yusufu Jara

Gawo, farajogonkanjekulu fila ye bënkansében bolonobila un i nögön ce basigi sabatili kama

Mankan minnu kera Gawo mara kónona na, mogo dòw fagara, ka caman jogin, ka moggow bolominen caman fana tige. O kelen, Ali Badi Mayiga min ye Pilatifòrimu farajogonkanjekulu némogo ye n'a sigira senkan Alize hakilijakabosene san 2014 zuwenkalola, ani Mohammedi Usmani Agi Mohamaduni min ye ben soro farajogonkanjekulu (CME) némogo ye, olu y'u bolono bila bënkansében na u ni i nögön ce mariskalo tile 8 san 2018, min b'a to basigi ka segin Gawo mara kono. Sabula, u fila bëe y'a kôlosi k'u haminankow ye kelen ye.

Farajogonkanjekulu fila ninnu ka fo la, walasa ka nin benkan in kologirinya ka fanga don a la, a te ne n'u ni

goferenaman, dijëmaa, kelejekulu ani hadamadenya sabatili jekulu moggow m'u bolo di nögön ma, ka hakilijakaboba ke basigi sabatili k'la ka teme nin bëe kan. Nka sanni o ce, u koni bëna u sinsin nin bënkansében bolonobilan in kan, ka bën ko dòw kan hadamadenw n'u bolofenw lakananiko la, ani min b'a to Alize bënkansében kono be se ka waleya bën ni lafiya soro li jamana mûmë kono. U fila bëna a kan fana, ka hakilila kerenkerennenwa dabali dòw tigeli la, min b'a to bën sen ka don u haminankow sabatili la, k'a soro mogolawoloma ma k'a la. O de be se ka lafiya soro sennateliya.

Farajogonkanjekulu fila ninnu b'a nini dijë fokabenjekulu ni Mali

Fini dundala ka di, fura fana don

Fini y'e suman köroba ye

Fini ye suman köroba ye Afiriki tilebinyanfanjamana wakono. Abësene oyoroni ninnu na san 5.000 sanni Nabija Isa ka bange. Abinnama don. Finisun kundama bë santimetere 80 nögönnana na. A kise ka misen n'an ka sumankise to bëe ye. A kise te teme milimetere 1,5 kan. Finikise 2000 de bë ben garamu kelen ma.

Fini bë se ka sene yoro suguya bëe la, cencen kan, bögomayço la, gabakurumayorla. Sumaya, funteni, nene, jiba, nîn si te fen ke a la. An bënbaw tun b'a nafa don, olu tun kelen be k'a jate balo ani fura ye. O koson a kilo kelen songo ka ca bi ni suman caman kilo kelen songo ye. Bimogo caman be yen, olu kelen be ka fini jate faantandumuni ye. Dögönaw b'a dòn kosebe. Olu b'a wele «Po». Olu bolo, dijë bora kise folomin na, o ye fini ye. An be don min na i ko bi, fini nafâ dara kene, k'a sababu ke a këfenw nafa dönni ye siyansi hukumu kono, n'o ye jatemine dönni ye. Dögötörö ni dumuniko karamogow an'an ka laadaw y'o sementiya.

Finisenejamanaw,

Fini bë sene Afiriki tilebinyanfanjamana caman kono : Mali, Lajine, Konowari, Sénegali, Nizeriya, Burikina. Nka Lajine de be jate finisenejamanaba ye ni toni 222.000 ye san o san. Nizeriya ta ye toni 80.000 ye, Mali be toni 26.000 soro san o san. Konowari toni 14.000. Burikina faso toni 9.500. Finiforo mumé hake be ben taari 500.000 ma Afiriki tilebinyanfanjamana wakono.

Fini këfenw be kénéya sabati

Baloko la, fini ye suman ye min nafa ka bon wa sogosége t'a la, n'o ye «giliten/gluten» ye tubabukan na. Nafalan ka ca fini na minnu be kénéya

sabati ! maješiyomu b'a la, o be somiminew ni fasajuruw nöncogo bërebén. Zenki b'a la, o be farikolo lakana. Kalisiyomu b'a la, o be kolo ni seme sinsin. Hali sogomafen doonin b'a la sëge te minna. A ka ni jabetitow ma ani mogo belebelew bawo këfen dòw b'a la minnu bë sugaro sama ka bo farikolo la, n'o ye sukarokélélan ye, (Ensilini/Insuline). Hipotanso be mogo minnu na, n'an b'a fo a ma jolidogoyabana, a ka ni olufana ma. A kolosira k'a fo ko sugaromafen ka ca fini na, 92%, nka sugaro min b'a la, o te mogo kele, o be wele sugaro sumaman. Sugaro min be mogo kele, o be wele sugaro teliman. Sugaro min be malo la, o ka ca ni fini ta ye siñé 10. Min be jo na, o ka ca ni fini ta siñé 30 ka se 40 ma. Sogomafen min b'a la sëge t'o la k'a be mogo kele. Nka fumafen ka ca a la. Olu nafa ka bon kono magayali la. N'i be fini kan tuma ni tuma, i kono ja man di wa a te funu a yere ma ten.

Kolosiliw

N'ikolofagalendon, n'i hakili bë segen joona kalan ni baara siratigela, i ka to ka fini dun. A b'i fari foni, k'i galabu kénéya, k'i hakili lafiya.

A ma fo fana ko fini be jabeti kénéya pepewu. Dögötörö ni dumuniko karamogow y'a jira ko a ka ni jabetito ma. Wa o bës lajelen bôlen koyen, fini dundala ka di, a be nugu dayele ka dumuni nege don mogo la. Nka i be na min tobi k'o ke a kan, i k'i jilaja o ka ke an ka sigidanafen ye, tulu ni kogo ni najinin te caya minna. An be se k'a fo fana ko salabagatow ka dumuni te fini ye bawo fo k'a sëbekoro laben, k'a bës bës bëa la, an'a kala misenninw, n'o ma ke a be se ka mogo kele.

An ye nin kunnafoniw soro entérneti kan

Mahamadu Konta

«AMAP» kuntigi
Abudulayi Tarawele

Kanw kunnafoniw
baarada kuntigi
Amadu Umaru Jalo

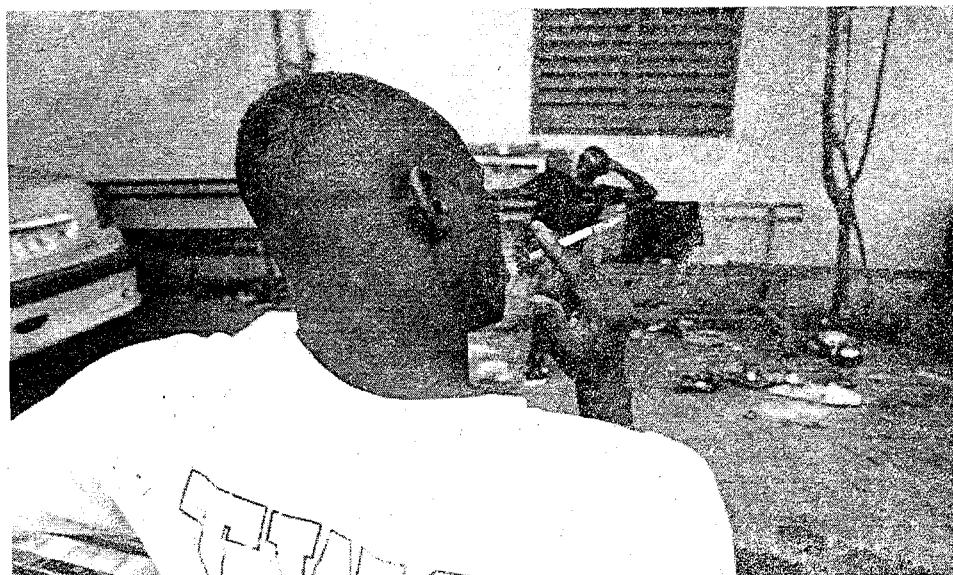
BP : 24 - Téléfoni : 20-21-21-04
Kibaru Bugufiye Bosola

Bamako - Mali

Sébennijekulu
Mahamadu Konta,
Dokala Yusufu Jara

Labugunyço : AMAPU gafedilan
baarada

Sigaratimin dabilala forobayorow la nk'a sariya te ka labato

Sigaratiminna juguw ka bana, bee b'o kalama. U fogonfogon n'u son ani u joli, o bee be tine. Nka bee te min kalama, o ye sigaratiminbaliw ta ye. Sigaratiminbali minnu ko don, a sisib fiye minnu kan, n'u be sigaratiminnaw cela walima u kerefe. Olu be sisi min sama, a b'u kelle, k'u tine, kasoro u t'a kalama. Olu ta ka jugu hali ni sigaratiminnaw ta ye.

Dine kene yako tonba ye kulekan bo, k'a jira ko walisisiw be ka mogoo gansanw faga, o te ko benta ye. Geregeresigaratimin, o be bana min lase hadamaden ma, o ka jugu ni sigaratiminna juguw ta ye.

Sigaretisisi be ka fiye mogoo min kan

kasoro a te k'a min, n'a be ke sababu ye k'o tigi bana, o de ye geregeresigaratimin ye. Dusukunnabanw, kanseribanan'oye bon ye, ani fogonfogonbanaw, o bee se ka geregeresigaratiminna soro. O koson, ka hadamadenw to u yere

Metiri Mahamani Sise ye awoka ye,

sigarati keliliton min be Mali kono, ale y'o peresidan ye; ale y'a jira ko fo fanga k'a jo a joyoro la, ka sariyabere ta, ka sariyasosolaw nangi walasa forobakenya ka sabati.

Sariya n° 343/P-RM min tara san 2010 zuluyekalo tile 12, o sariyasen 18nan ni 19 nan ye sigaratiminbana keleli ani sigarati feereli kecogo dantige Mali kono. Mogoo min mana o sariya in soso, nangili mij ka kan ka da o kan, o fana dantigera.

Sariya inyorodow batora, bawo gansili te ka ke sigarati kan bi Mali kono, n'o ye «Pibilisite» ye. Nk'o n'a ta bee, sigarati toni caman de be ka suuru Mali kono san o san, wa a suguya bee. Obolen koyen, sigaratidilan izini yere jolen be Mali kono yan. Nin bee ye geleyaw ye minnu b'a jira ko sigarati keleli man nogo. Wa sigarati minnu be don Mali kono yuruguyurugu sira fe, o de ka ca. Tarafikanw, sigaretifeerelaw, a minbagaw, a dilanbagaw, olu kelen be k'u fanga fara nogn kan hadamadenw halakili kama dije kono.

Fura min be nin ko in na, o ye k'a foko goferenaman k'a jo a joyoro la. Jamanadenw fana ka kan k'u hakilito u yere la. Mogoo yere de y'i ka dogotoro folo ye. Fen min ka ni i ka kene ya ma ani min man ni a ma, i b'o don. O tuma, a man kan mogoo ka tulon ke a yere ka kene ya la. Sigaratimin ye ko jugu saba ye : I be tasuma bila i ka nafolo la. I be tasuma don i farikolo la n'i hakili la, wa i b'i mogognognon togo fana, ka geregeresigaratiminna soro. M'ma min, u m'a bon.

Mahamadu Konta

San 2018 kalataw labenw be senna

Sanni bolono ka bila benkansebenw na Kotonu, Benen faaba la benkan sariyasen 8nan waleyali hukumu kono nansarajekulu ni Afiriki jamanaw ani Karayibu ni Pasifik jamanaw fe, kumajognonya do kera Mali goferenaman ni nansarajekulu jamanaw ce, min b'a to u ni nogn ce jenogonya ka sinsin.

Mali ka cidenw nemogo tun ye kokankow ni jamana werew ce kogenabo minisiri ye. Sorodasi ni sorodasi korow minisiri, mara ni desantaralizason minisiri ani lakana minisiri tun be kene kan. Nansarajamanaw ka cidenw nemogo tun ye nansarajekulu ka lasigden min be Mali kono. Alimanjamana, Beliziki, Esipani, Faransi, Angilejamana. Lukusanburugu, Holandi n'o ye Peyiba ye ani Siyedi lasigden tun be kene kan. Jekulu filia min be Mali kono dije tonba togola n'u tubabukan dane surunw ye (EUTM) ani EUCAP) ye, n'u ka baaraw nesinnen be do farali ma Mali sorodasi sekow kan, olufana mogow

tun be yen.

Nin laje in senfe, goferenaman be wulikajo min na kalatako la, a y'o dantige nansarajekulu mogow ye. A jirala ko jamanakuntigi kalata tako folo be san 2018 in zuluyekalo tile 29. Ni kalo filian yera a la, o be ke tile 15 kalata folo kofe; n'o be ben utikalo tile 12 ma. U musakaw yere dantigera kaban. Fen min ye depitesigi ye, o bolodalen be ka ben ni san 2018 in okutoburukalo n'a nowanburukalo ye. Jekulu kerenkerennen sigira senkan, min bena kumajognonyaw ke ni kalataw kogenabolaw ye. Hakilifalenkenew be sigi fana mara ni desantaralizason minisiriso ni politikitonw ce; o benkan tara.

Jamanakuntigi sigili kalata bolodara cogo min na, o fessefesera ka ben o kan. A labenw yere be jsira numan kan, caman kera u la. Kalatasebenw lakurayali, o daminen kabini san 2017 okutoburukalo tile folo k'a kunce a desanburukalo tile 31. Goferenaman labanna ka moocob ke k'a ta san

2018 feburuyekalo tile 25 la ka se a marisikalo tile 6 ma, walasa minnu be ko halibi, u ka se ka taa u togow seben kalatasebenw kono walima fili minnu b'u ka sebenw na ka taa olu latilen, kariti NINA soro liko la. Jekulu min nesinnen be kalatakow ma, o be laje ke juma o juma. O daminen kabini feburuyekalo temnen in na.

Yelema do donna kalata sariya la; o dajirala minisirilaje la, o sonna o waleya in ma amenna. Kalata minnu kera san 2013 konona na, geleya minnu tun kolosira, lanini dowlun kera o nognna werew balicogo la. Hakili tora o bee la kalata nataw la. Nka geleya minnu be yen ni goferenaman se t'o la, o do ye warj minnu labilala kalataw kama demebaaw fe, olu labocogo ye. Waridilaw yere de b'u ka wari dicogo an'a diwaati don. Musaka min bolodalen don kalataw waleyali kama, o bee te goferenaman bolo. A be k'a kanbo demebaaw ma a ko la. N'u ye caman di nogn fe an'a tuma na, o de be son ka fisaya.

Mamadu SI/Dokala Yusufu Jara

San kono, don kerenerennen Sikaso, ka nesin somoko ma

Sikaso mara la, san o san wulikajow be ke don kerenerennen min na ka nesin somoko ma, o tako 6 nan kera kenedugu faaba la ntendend tile 19 san 2018. Senem minisiri ka ciden Seyidi Keyita, somoko nedonbaa naan jamana kono, demebaaw baara ferko in nafoloko la ka fara somoturulaw kan ka bojamana marayoromarayorowere la, nin tun b'a kene kan. Mogow yere bora an terijamana dow la i n'a fo Burukina Faso.

Poroze min ka baaraw nesinnen deme donnin ma somoturu la Mali n'a tubabukan dane surun ye Pafamu (PAFAM) ye, don kerenerennen in labenw kera ale de fe. A kun ye mogoo o mogoo sen be somo soro joloko la, k'olu fara nogn kan ka hakilijakabo ke baara in netaacogo sabatili dabaltigew kama. O do ye somokolo kilo kelen songo sigili ye sanni ka somoko kanpani damine, ani ka feerew dantige, denmisen joyoro be se ka ke min ye a ko la, walasa k'u bolo don baara la ka bo bajanbila la. Denmisen minnu fana koseginna ka bo tunga la, k'olu nesin somoko ma.

Kabini somoko don kerenerennen tako 6nan in iaje damine na, Mali somoturulaw ka jekuluba Iporofamu (IPROFAM) nemogo Ibarahimu Togola ye kuma ta, k'a ka nisondiya jira u ye wulikajo minnu ke somoko yiriwali la. A kafola, somokolo hakeminsorola Sikaso mara kono san 2017 somoko kanpani kono, o sera toni 24.000 ma. O nognna tun ma deli ka soro folo. Nka a ko nin soro na ta bee, waleya dow be yen; folu ka ke cogoya juman na walasa netaa ka sabatia nema. Odoye baaraw labencogo nyman, sannifeere kfcogo juman, ani somoturulaw ka jekuluba kono, du o du ko mogoo b'a la, k'u du bee bolodon nogn bolo jekabaara ka sabati u ni nogn ce. O de b'a to jate jelen ka se ka soro somoko kan. N'o ye k'a don u hake min be somo turu, somoforotigi hake donnin, somokolo hake soro da donni, fo ka taa se wari hake min yere be soro somoko la o hake donni. O de be baara in kanu jira a kebaaw fanfe ani n'i ko i be demejini u ye sinsinyoro ka soro i la.

Fen min ye Mali senekeso Apeku (APCAM) ye, oka ciden ye foli n'tanuni lase somoko baarakelaw ma ani ka sementiya, ko Apeku ka deme tenu kotoige ula. A labanna k'a jira, ko ni sene kera Mali yiriwali moteri ye, o moteri taju tenu se ka ke dower ye somo ko, Esipani jamana in na, olu be kene kan. A ko somoko sera k'a to mogoo 6.000 kura ka don baara la; do fana farala somokolo soro hake kanjamana kono; caman bora denmisen ka tungafetaab la, ngnini yere be senna min b'a to somo ka se ka laben ka fana dumuniw kan a nema ni somo bayelema izini joli ye o kama. A k'o se be Mali ye, sabula ko somoforo taari 120.000 be soro jamana kono, mogoo 25.000 be baara ke minnu kono. Kasoro jatemine na, somo be ne kene min kan, otaari miliyon 5 de be Mali kono. Esipani jamana k'ocakeda ni nansarajekulu de be Pafamu deme nafoloko la. Bolofenji raw kera ka. Sikaso somoko don kerenerennen in baaraw kunce Fuseni Jabate/Dokala Yusufu Jara

Minisiriñemogó ka taama Burukina, Nizeri ani Konowari

Minisiriñemogó Sumeylu Bubeyi Mayiga taara tilenaanitaamá na an siginjognjamana 3 kónó : Burukina Faso, Nizeri ani Konowari. Taama in daminená taratodon, awirilikalo tile 3, k'akunce jumadon, awirilikalo tile 6.

Lakana sabatili an ka dancew la, Burukina taama kunba tun y'o ye. A selen Nizeri, segin kéra o lakana in sabaticogow kan, nka feére wére y'a kunbo, o ye ka dabaliw tige walasa jago ka labila an ka jamanaw ni jogon ce, mogow ka taakaseginw ke u sago la an ka saheli jamanaw ni jogon ce. O hukumi kónó, kéné ka dantige, kéné min kónó nin hakilila folen ninnu be se ka waleya.

Konowari, Minisiriñemogó ni peresidan Alasan Daramani benna

Mali minisiriñemogó ni Burukina Faso minisiriñemogó

folo. Lakana sabatilifeérew, u benna o kan. U benna a kan fana, Mali ni Burukina ani Konowari dancew la, soro yiriwalikene do ka dantige min b'a to jamana saba ninnu be je ka

nafasorosiraw dayélé u ni jogon ce, u ka jamanadenw ka jenamaya sabatili kama, ben ni lafiya ni siginjognnumanya kónó.

Masa Sidibe/Mahamadu Konta

Afiriki jalatigela 6 be ye a kéné kan. Olu ye: Ganbika 1, Alizeriká 1, Sénegaliká 1, Eziputika 1, Zanbika 1 Ecopika 1. Olu ye nana ye jalatigela a Afiriki kónó bi!

6 - Jamana atletismu kéra san : Jinan ta turu y'a sis 26nanye. Farikolojenaje caman be Atletismu kónó, in'a fôboliw, panniw, tamafili, negekurufili, sinetaw ani dowerew. Joggondanna haké tun be se mogó 432 ma. U ye jogon soro jogondan 26 la. Jamana marabolow farikolojenajeton lakodonnen bee tun b'a kéné kan, ton 24.

7 - Mali nonni jogondan be senna : San 2017-2018 jogondanw daminená nonni na. Nonnikela 50 nana ka bo Bamako, Kulikoro, Kayi ani Segu nonnitonw na. Joggondannaw ye jogon laje nonni kecogo 7 la. A jenaje bee lajelen kéra Koliyoro la min be wele Debo, Bamako yan. Cew fanfa, Amadu B. Dunbiya ye se soro a kelen dakun 3 la, ale ye Jidon tönden ye. Musow fanfa, Mafitinin Sankafe ka bo Kulukoro o kéra folo ye nonni kecogo fila la.

8 - Basiketi jogondanw be senna : Sitadi Maliyen cew ni musow sera u tulonkéjogonw na. Cew ye santirig osi 68 ni 64. Musow ye Komini 4nan gosi kuru 96 ni 50. Polisiw ka cemanniwyé J. A gosi 78 ni 60. Kayi sigi ye taara Kucala gosi kuru 81 ni 47. Joliba musomanninw ye polisiw ka musomanninw gosi 72 ni 12. Kidali Atari gosira CBD. te 44 ni 22.

Laji M. Jaabi/Seyiba S. Kamisoko Marimakan KulubaliMaha. Konta

Kalo farikolojenaje kibaruyaw

Mali tayikondokela w ye kunnawolo soro

1 - Tayikondo jogondanba Afiriki kónó : O kéra Maroku jamaná kan, k'a damine mariskalo tile 28 na, ka se awirilikalo tile 1 ma. Mali tun b'a kéné kan ni tayikondokela 7, degelikaramego 4, ani jalatigela 1 ye. Mali wulila k'a jo ni medayi 5 ye, warijélama 2 ani dejenama 3. Umaru Sisoko ni Seydu Fofana ye joyoró 2nan soro u ká kulu la, olu jansara ni warije medayi ye. Bakari Balo, Mohamadu Danbele, ani Karamogo Sumare, olu ye joyoró 3nan soro u ká kulu la. Olu jansara ni medayi dejenaman ye.

2 - Joliba ye kupu kafu woyo folo yelen

: Joliba ni Nizeriya MFM ye jogon soro tako folo la, o kéra 1 ni 0 ye Joliba kanuna. Arabadon, awirilikalo tile 18, U ye jogon soro Bamakoyan, okéra filanbin ye, 0 ni 0.

O kéra sababu ye Joliba ka don kulu laban kónó sanni finalice. Ntolatanton 8 b'o kulu in kónó.

3 - Mali ntolatanna fitininw ye kupudimoni ta Esipani : Denmisennin fitinin minnu si te teme san 10 kan, olu ka kupudimoni kéra Esipani jamaná kan, k'a damine mariskalo tile 24 na, ka se awirilikalo tile 1 ma. Ntolatanton min be wele ASB, o denmisennw de tara

Mali joyoró fa. Nin tun ye «Monjalito» sis 25nan ye. Ntolatan 7 la, Mali ye kuru 57 don, kuru 9 donna a la. Ninj'a sisé sabanan ye ka da jogon kan Mali ka kupudimoni in ta. Djiné ntolatanjamanaba beestun b'a kéné kan. Mali ye kupu ta, ka tila ka bidonnaba jala fana soro ni Alijuma Yalikuye ye, ale kelen ye kuru 17 don. Ntolatanna jana jala, Mali y'o fana soro. Taare! Taare!

4 - Korofela marabolow ka togolafarikolojenaje : Walasa kabennilakanasabati korofela la, jamana jemogow ye feére tige ka farikolojenaje laben denmisennw ye, kadew. A daminená arabadon, mariskalo tile 28 k'a kunce karidon awirilikalo tile 1. A kéra Moti, Barema Kokumutogolafarikolojenaje kénékan. Denmisenn 600 tun b'a kéné kan, ka bo Moti, Gavo, Tumutu, Kidali, Tawudeni ani Bamako Disitiriki la.. Denmisennw ye jogondan ke ntolatan, basiketi, boli ni panniw ani dowerew la.

Tulon laban na, Bamako ye joyoró folo soro ni medayisum 6 ye, warijélama 6 ani dejenama 3. Moti kéra filananye, ka Kidali ke sababan ye.

5 - Afiriki jalatigela 6 be taa kupudimogó na : Djiné ntolatanko tónba ye kupudimoni nata jalatigela togo di. U haké ye 36 ye, u démebagaw haké fana ye 36 ye. Kupudimoni nata in be kés Irisijamana kan, k'a damine zuwenkalo tile 14 na k'a kunce zuluyekalo tile 15.

Denmisenninw be sira numan kan farikolojenaje kóla

Denmisennin minnu si haké te teme san 17 kan, olu ka ntolatan wasara Endujamana kan, hali n'u binna demifinalilia. Kabinintolatanindamine na, Arajomali tun b'a kunnafoniw di mogow ma an yérew ka kanw na. O waleya in diyara an bee ye kosebe.

Basiketi min fana kéra Mali la, o jaabiw ma goya an na. Sabula Mali ye joyoró 3nan soro. Nizeriya ye Mali gosi demifinali la 48 ni 47. O fana ye Alatanu ye. I ka gosi demifinali la, o ka fisa i gosili ye finali la. O mone te ban joona. Mali ye togo duman fila soro basiketi in senfe. N'o ye jatigiya doncogo numan ani kélé ma ke nogonkunben in senfe. Ala ye Mali tanga togo jugu ma.

O temenen kofé, ne be Arajomali, baara kólaw fo jamanadenw kunnafoniko numan na. U ma salaya don si kelen na.

Faraban Balo ka bo Fuladugu - Kotuba, Kita

SAN 2018 MARISIKALO KIBARU KONKO

- n° 2 : Jamana taaboloba dantigeli kéra minisiriñemogó fe
- n° 3 : Mali ye joyoró folo soro koorisene na Afiriki tilebinyanfanjamana kónó
- n° 4 : Sariya : Mogofaga jangicogo
- n° 5 : Kalankéne : Kumaserboio dafata ni kumasenbolo dafalan

Dukéne : Nansara folo minnu nana kórejintaama na Afiriki kónó (4)

Maakorobaro : Jikojekulu mogow n'u ka baara

- n° 6 : Gavo, faranogonkanjekulu filà ye bénkansében boloncibila u ni jogon ce basigi sabatili kama
- n° 7 : Sigaratimin dabilala forobayoròw la nk'a sariya te ka labato